

Dnro H 00037/14

3.6.2014

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

kirjaamo.ym@ymparisto

Dnro:YM038:00/2011

EHDOTUS MAA-AINESLAIN JA YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN LUPAMENETTELYIDEN YHDISTÄMISESTÄ

Turun hallinto-oikeus katsoo, että ehdotettu maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupamenettelyiden yhdistäminen on pääosiltaan kannatettava uudistus.

Hallinto-oikeus kuitenkin vastustaa esitystä kaikkien yhdistetyssä menettelyssä käsiteltyjen lupa-asioiden muutoksenhaun ohjaamisesta yksinomaan Vaasan hallinto-oikeuteen.

Muutoksenhaun keskittäminen yhteen hallinto-oikeuteen ei palvele ehdotuksen tavoitetta haitankärsijöiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä eikä myöskään lyhennä muutoksenhakuprosessin kestoja.

Yhdistetyssä menettelyssä ratkaistujen maa-aines- ja ympäristölupien muutoksenhaku tulee ohjata kaikkiin alueellisiin hallinto-oikeuksiin ainakin kaikissa niissä lupa-asioissa, jotka ratkaistaan kunnan ympäristölupaviranomaisessa.

Maa-aineslupia koskevien valitusten ratkaiseminen edellyttää melko usein katselmuksen toimittamista. Tätä edellyttää erityisesti haitankärsijöiden valituksissa useimmiten esiintyvä valitusperuste kauniin maisemakuvan turmeltumisesta. Asianmukaisessa oikeusturvamenettelyssä tähän valitusperusteeseen nojaavaa valitusta ei voida ratkaista tekemättä paikalla katselmusta.

Mikäli kaikki yhdistetyssä menettelyssä myönnettyjä lupia koskevat valitukset ohjataan Vaasan hallinto-oikeuteen, tuomioistuimen katselmusmatkat pitenevät kohtuuttomiksi. Käytännössä katselmusten järjestäminen kaikissa sitä edellyttävissä maa-ainesasioissa tulee mahdottomaksi. Ehdotus ei palvele asioiden asianmukaista selvittämistä eikä asianosaisten oikeussuojatarpeita. Oikeusturva heikkenee selvästi.

Mikäli muutoksenhakutoimivalta osoitetaan edelleen pääosin kaikkiin alueellisiin hallinto-oikeuksiin, katselmukset ja sen kautta oikeusturvan ydinsisältö voidaan edelleen toteuttaa perustuslain edellyttämällä tavalla asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä ottamisalueen lähituomioistuimen toimesta.

Ehdotuksessa perustellaan yhdistetyssä menettelyssä ratkaistujen asioiden muutoksenhaun keskittämistä Vaasan hallinto-oikeuteen tuon tuomioistuimen erityisasiantuntemuksella ympäristönsuojelulain mukaisissa asiakokonaisuuksissa. Kaikki hallinto-oikeudet kuitenkin käsittelivät ympäristönsuojelulain voimaantuloon 1.3.2000 saakka kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten ympäristölupamenettelylain mukaisista päätöksistä tehdyt valitukset. Aiempaa asiantuntemusta on siten olemassa. Asiantuntemusta voidaan myös lisätä uudistamalla menettelyä jo olemassa olevien mahdollisuuksien mukaisesti.

Vaasan hallinto-oikeuden tekniikan ja luonnontieteen alaan perehtyneiden hallinto-oikeustuomareiden asiantuntemus on uusien teknisten järjestelmien ja uudistuvan lainsäädännön myötä mahdollista hyödyntää myös muissa hallinto-oikeuksissa käsiteltävissä ympäristölupa-asioissa.

Videotekniikkaa hyväksikäyttäen Vaasan hallinto-oikeuden asiantuntijatuomarit voivat osallistua päätöksentekoon myös muissa kuin oman hallinto-oikeutensa asioissa. Näin menetellään tietävästi jo nyt ensi asteen päätöksiä tekevissä ympäristöhallinnon viranomaisissa.

Lausuntokierroksella olevassa tuomioistuinlakityöryhmän mietinnössä ehdotetaan, että tuomareita voidaan jatkossa käyttää nykyistä joustavammin siten, että toisen tuomioistuimen tuomari voi toimia suostumuksellaan tuomarina myös muussa kuin omassa tuomioistuimessaan. Tämä menettely sopii hyvin erityisasiantuntemusta vaativien, kuten ympäristölupaa edellyttävien maa-ainesasioiden muutoksenhaun käsittelyyn.

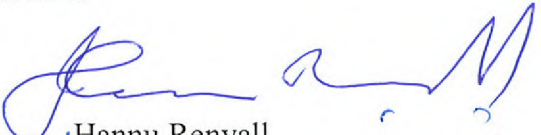
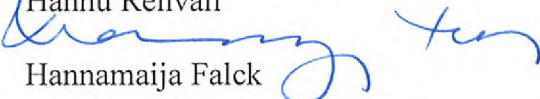
Nyt valmisteltavana olevaan erityislakiin tulisi ottaa viittaus edellä mainittuun tuomioistuinlakiin ehdotettuun sääntelyyn. Samalla tulisi ratkaisevalle tuomioistuimelle nimenomaisesti säätää mahdollisuus lausunnon pyytämiseen toiselta tuomioistuimelta erityistä ympäristönsuojelun asiantuntemusta edellyttävässä asiassa. Vastaava sääntely on voimassa työoikeusasioissa käräjäoikeuksien ja työtuomioistuimen kesken.

Mikäli yhdistetyn maa-aines- ja ympäristölupamenettelyn muutoksenhaku joiltakin osin halutaan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi keskittää, se tulisi rajoittaa yksinomaan niihin lupa-asioihin, jotka ratkaistaan aluehallintovirastoissa. Tämä myös yksinkertaistaisi muutoksenhakujärjestelmää, kun kaikista kunnan ympäristölupaviranomaisen ratkaisemista asioista valitettaisiin alueellisiin hallinto-oikeuksiin.

Muutoksenhakujärjestelmiä kehitettäessä tulee ottaa huomioon niiden vaikutus järjestelmän kokonaisuuteen. Julkisen sektorin supistuessa myös hallintotuomioistuinten resurssit vähenevät vuosi vuodelta. Tässä tilanteessa valitusten käsittelyaikojen pitäminen kohtuullisena ja asianosaisten oikeussuojatarpeet edellyttävät, että hallintotuomioistuinverkkoa kehitetään tasapainoisesti ilman, että suuria yksiköitä kasvatetaan lisäämällä niiden erikoistumista ja kasvattamalla niiden juttumääriä. Erityisiä muutoksenhakuteitä tulisi pikemminkin supistaa kuin laajentaa nyt esitetyllä tavalla.

Ylituomari

Hallinto-oikeustuomari

Hannu Renvall

Hannamajja Falck